

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 Febr. 1876, kl 2 e. m.

Utlåtande, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

(R. A.)

Kongl. Maj:t har, i sammanhang med afgifvet förslag till reglering af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel, uti sin nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof hos Riksdagen gjort framställning om de anslag, hvilka Kongl. Maj:t ansett böra beviljas för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag; och får Stats-Utskottet nu meddela yttrande ej mindre öfver dessa Kongl. Maj:ts nådiga framställningar, än ock öfver de motioner, som vid innevarande riksdag blifvit väckta rörande medels beviljande för dylika arbeten.

A. *Väganläggningar och vägförbättringar.*

1:o.

För *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* har Kongl. Maj:t uti ofvanberörda nådiga proposition föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1877 anslå och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande samma belopp som för år 1876 anvisats eller 200,000 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 4 Saml. 1 Afd. 17 Häft.

1

I sammanhang härmed har Utskottet till behandling förehått en inom Andra Kammaren af Herr *J. N. Biesert* väckt och till Utskottet remitterad motion (N:o 145), deruti, med åberopande af den omständighet, att ansökningar om bidrag till väganläggningar och vägförbättringar å belopp, öfverstigande 1,000,000 kronor, till Väg- och Vattenbyggnads-styrelsen inkommit och flera vore att under innevarande år förvänta, hvaribland en af den betydighet att kostnadsberäkningen uppginge till 225,919 kronor, motionären hemställt om förhöjning af ifrågavarande utaf Kongl. Maj:t äskade anslag till 300,000 kronor.

Utskottet får härvid erinra, att ifrågavarande fond ej är afsedd att användas till sådana betydligare arbeten som det af motionären exempelvis omförmälda, utan plägar till dylika arbeten, särskildt statsbidrag, om så prövas skäligt, äskas och beviljas. Skulle åter fonden vara otillräcklig till erforderligt understödande af sådana mindre väganläggningar, för hvilka den egentligen är afsedd, lärer Kongl. Maj:t ej underlåta att, efter behörig utredning, föreslå anslaget höjande, om sådant af Kongl. Maj:t prövas lämpligen böra ega rum.

Då nu Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Väg- och Vattenbyggnads-styrelsens, Utskottet delgifna generalförslag, ej funnit skäl äska högre belopp än för de närmast föregående åren beviljats, utan, på sätt bilagan N:o 5 a till den Kongl. propositionen sid. 112 utvisar, vid föredragning den 31 December 1875 af framställningar från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län om förhöjning för år 1877, bland annat, i anslaget till understöd för väganläggningar m. m. funnit dessa framställningar icke till någon åtgärd föranleda, saknar Utskottet allt skäl tillstyrka anslaget förhöjning utöfver hvad sålunda begärdt blifvit och hemställer alltså,

att Riksdagen, med afslag å Herr Bieserts motion och bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, måtte till bidrag för *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* till Kongl. Maj:ts disposition för år 1877 anvisa tvåhundrausen kronor.

2:o.

Vid 1870 års riksdag blef för *anläggning af väg mellan Lycksele och Wilhelmina kyrkobyar i Vesterbottens län*, hvilket arbete enligt i nåder gillad plan beräknats kosta 160,095 kronor, beviljad ett understöd af 106,700 kronor, deraf anvisats att utgå under åren 1871—1876 tillhoppa 97,000 kronor; och har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att för år 1877 anvisa hvad af statsbidraget återstår eller niotusen sjuhundra kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

3:o.

För *anläggning af ny väg mellan Junosuando by i Pajala socken och Witangi kyrkoby i Jukkasjärvi socken af Norrbottens län* beviljade 1874 års Riksdag ett anslag af 49,440 kronor, deraf till utgående under åren 1875 och 1876 anvisats tillsammans 33,440 kronor; och har Kongl. Maj:t nu föreslagit att återstoden af nämnda anslag må för år 1877 anvisas med sextontusen kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

4:o.

Till *väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor i Vesterbottens län* har Kongl. Maj:t begärt ett anslag af 95,000 kronor samt att deraf till utgående under år 1877 måtte anvisas 15,000 kronor.

Af protokollet öfver civilärenden den 10 sistlidne Januari (bil. N:o 5 a till Kongl. Maj:ts nådiga proposition N:o 1, sid. 98—100) inhemtas, att, sedan t. f. chefen inom väg- och vattenbyggnadsdistriktet, Kaptenen R. Schough i Juni månad år 1874, på anmodan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, beräknat kostnaden för ifrågavarande väganläggning, utgörande en sträcka af nio mil 17,000 fot, och dervid upptagit densamma till 140,200 kronor, så har uti en till Kongl. Maj:t stäld, af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader med underdånigt memorial den 29 Augusti 1874 insänd skrift Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till Kongl. Maj:t öfverlemnadt de utaf Kaptenen Schough upprättade betänkande och kostnadsförslag jemte tillhörande plan- och profiliritningar med flera handlingar, och dervid andragit: att Lycksele och Stensele socknar, inom hvilka den ifrågasatta vägen skulle komma att sträcka sig, hade en folkmängd, den förra eller Lycksele af mer än 4,500 personer, och den senare eller Stensele af mer än 1,600 personer samt omfattade stora för uppodling tjenliga jordvidder; att, ehuru folkmängden varit i tilltagande, odlingen likväl icke fortgått i den omfattning, som med hänsigt till den betydliga tillgången å dertill dugliga lägenheter kunnat förväntas; samt att orsaken härtill till stor del torde vara att söka i saknaden af sommarvägar, till följd hvaraf samfärdseln med den nedanom liggande landsorten vore inskränkt till vintertiden, då vattendragen

vore isbelagda och slädföre i öfrigt kunde begagnas; och hemstälde Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om anvisande för ifrågakomna viktiga och af behovet länge påkallade väganläggning af ett anslag till belopp af 105,000 kronor, ungefärligen motsvarande tre fjerdedelar af den summa, vederbörande distriktschef ansett vara erforderlig för vägbyggnadens utförande.

För egen del har Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader förklarat, att, när det begärda statsanslaget syntes Styrelsen alltför högt i jemförelse med de till andra dylika arbeten inom Lappmarkerna förut beviljade bidrag, Styrelsen icke kunde förorda högre anslagsbelopp än 95,000 kronor, och detta endast under förutsättning att samma höga arbetspris, som vid afgifvandet af Kaptenen Schougs kostnadsberäkning gälde, fortfarande, då bidraget komme att beviljas.

Efter det vidare, vid kommunalstämmor med Lycksele och Stensele socknar, socknemännen åtagit sig att, mot åtnjutande af den på hvardera socknen belöpande andel af det föreslagna bidraget 95,000 kronor, bygga och för framtiden underhålla omförmälda vägsträcka, har, när den under anläggning varande vägen mellan Lycksele och Wilhelmina nu nalkas sin fullbordan och tiden alltså vore inne att bereda äfven de vidsträckta, till odling dugliga nejder emellan Lycksele och Stensele den lättade landtkommunikation, som vore ett oundgängligt vilkor för odlingsföretagens framgång, Kongl. Maj:t, på sätt ofvan nämnts, föreslagit Riksdagen att till utförande, i enlighet med den af Kaptenen Schough upprättade plan, af väganläggning emellan Lycksele och Stensele kyrkor bevilja ett anslag till belopp af 95,000 kronor samt deraf till utgående under år 1877 anvisa 15,000 kronor.

Ifrågavarande arbete var ursprungligen, år 1871, af Kaptenen Schough beräknadt till en anläggningskostnad af endast 99,700 kronor, hvilken summa år 1874 af honom ansågs böra höjas till ofvan nämnda 140,200 kronor. Till grund för den sålunda beräknade förhöjningen låg den omständighet, att enligt Kaptenen Schougs intyg ett mansdagsverke i dessa trakter stigit från 1 krona 60 öre till 2 kronor 25 öre samt priset å ökedagsverken och materialier stigit i enahanda grad. Utskottet anser det emellertid ingalunda kunna tagas för gifvet, att det sålunda senast beräknade höga arbetspris blir gällande under hela den tid, hvarunder denna väganläggning kommer att utföras, och finner, om ett motsatt fall inträffar, en motsvarande nedsättning i anslagsbeloppet böra iakttagas, så att proportionen mellan statsbidraget och socknarnes bidrag blir ungefärligen densamma som nu beräknats.

Under *vilkor* således att Kongl. Maj:t må ega jemka anslagsbeloppet i den mån, dagsverken och öfriga arbetskostnader kunna under arbetstiden i någon betydligare mån nedgå, samt att Lycksele och Stensele socknemän icke dess mindre vidblifva sitt åtagande att bygga och för framtiden underhålla ifrågavarande vägsträcka, hemställer Utskottet,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, Riksdagen måtte till väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor i Westerbottens län i enlighet med derfor af Kaptenen Schough upprättad plan bevilja ett anslag af nittiofemtusen kronor och deraf till utgående under år 1877 anvisa femtontusen kronor.

5:o.

Genom utslag den 15 Juli 1875 förklarade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län, att *väg mellan Matarengi och Turtula byar i Öfver-Torneå socken*, upptagande en sträcka af tre mil 8,376 fot, skulle byggas i enlighet med en af Byggmästaren L. A. Wallmark upprättad plan, dock med iakttagande af den ändring deri, som af Distriktschefen Kaptenen Schough med en afbruten röd linie betecknats; och förpligtade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande Öfver-Torneå och Hietaniemi socknars väghållningsskyldige invånare att anlägga och för framtiden underhålla ifrågavarande väg.

Sedan detta utslag vunnit laga kraft, hafva Öfver-Torneå och Hietaniemi socknemän genom befullmäktigadt ombud uti en till Kongl. Maj:t stäld, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län med underdänig skrifvelse den 6 November 1875 insänd ansökning öfverlemnad omförmälda plan och kostnadsförslag med tillhörande ritningar och öfriga ärendet rörande handlingar och i underdänighet anhållit om statsbidrag till ifrågavarande väganläggning.

För egen del har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet andragit: att Torneå elf icke allenast omgäfvades af en ovanligt bördig mark, hvilken sträckte sig långt upp efter floddalen och intoge en betydlig bredd, särdeles på svenska sidan, utan äfven med säkerhet vore den fiskrikaste af alla Norrlands elfvar; att en ganska stor befolkning till följd häraf slagit sig ned på båda sidor om elfven, deromkring årligen såväl folkmängd som odling tilltoge; att på en sträcka af sju mil från kusten till Matarengi finnes häradsväg, hvilken löpte genom de stora byarne invid elfven, men att befolkningen ofvanför Matarengi invid och i närheten af Torneå elf vore i saknad af annan kommunikationsled på svenska sidan, än sjelfva elfven, hvilken dels besvärades af flera strömdrag och en fors, "Kattila Koski", dels under längre eller kortare tider höst och vår vore ofarbar; att, om under sommartiden samt höst och vår, då rörelsen inom orten vore lifligast, varor skulle forslas med häst, befolkningen först måste öfvergå elfven och derefter tillita den häradsväg, som finnes efter Torneå elf på *finska* sidan, men att det allmännas intresse fordrade, att en fördel, som befolkningen på den ena sidan af riksgränsen åtnjöte, äfven tillkomme den andra sidans befolkning, hvarjemte erfarenheten visat, att inbyggarna på finska sidan i allmänhet sökte afsättningsorter för sina produkter inom det svenska området, så

att med visshet kunde förutses, att i samma mån, som kommunikationerna på den svenska sidan om riksgränsen utvecklades, svenska handelsområdet skulle tillväxa.

Kostnaden för ifrågavarande väg, hvilken af Byggmästaren Wallmark beräknats till 61,200 kronor, har af Kaptenen Schough ansetts kunna nedsättas med 12,600 kronor och sålunda böra upptagas till endast 48,600 kronor, hvaremot Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funnit densamma endast kunna minskas till 54,900 kronor och i följd deraf, då de vägbyggnadsskyldige icke af egna medel kunde bringa företaget till utförande, föreslagit ett statsbidrag af $\frac{2}{3}$ delar utaf sistberörda kostnadsbelopp eller 36,600 kronor.

Kongl. Maj:t har funnit ifrågavarande väganläggning mellan Matarengi och Turtula byar vara särdeles behöflig för den ort, hvarigenom vägen skulle framgå, och att fördelarne af väganläggningen vore af den beskaffenhet, att det måste ligga i statens intresse medverka till desammas vinnande så fort ske kunde. Beträffande åter beloppet af det erforderliga statsbidraget har anläggningskostnaden synts Kongl. Maj:t kunna antagas icke öfverstiga de af Kaptenen R. Schough beräknade 48,600 kronor, hvaraf, enligt hvad jemväl Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader föreslagit, två tredjedelar eller 32,400 kronor borde af statsmedel utgå. Med anledning häraf och då, derest bidrag till sistnämnda belopp beviljades, deraf skulle enligt kostnadsförslaget belöpa ä nedre delen från Matarengi till Niska omkring 17,683 kronor 50 öre, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att, såsom understöd för anläggning af väg emellan Matarengi och Turtula byar inom Öfver-Torneå socken af Norrbottens län enligt den af Byggmästaren Wallmark upprättade plan med den deri af Kaptenen Schough föreslagna ändring, bevilja ett anslag till belopp af 32,400 kronor, samt häraf till utgående under år 1877 på extra stat anvisa 17,683 kronor 50 öre.

Utskottet, som delar Kongl. Maj:ts åsigt om väganläggningens behöflighet och billigheten deraf att de vägbyggnadsskyldige med ifrågavarande statsbidrag understödjas, hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

B. Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.

6:o.

För understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1877 anvisa samma belopp, som för år 1876 beviljats, eller 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts berörda förslag må af Riksdagen bifallas.

7:o.

Vid 1873 års riksdag beviljades för åstadkommande af ny *farled från Uddevalla stads hamn till Kattegat genom Björnsund och Malösund* ett anslag motsvarande hälften af den beräknade kostnadssumman, eller 123,793 kronor 50 öre, hvar af anvisats att utgå under åren 1874—1876 sammanlagdt 100,000 kronor. Då, enligt hvad Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader hos Kongl. Maj:t tillkännagifvit, arbetet under år 1875 med kraft bedrifvits, har Kongl. Maj:t hos Riksdagen föreslagit anvisande till lyftning under år 1877 af återstoden utaf statsbidraget, 23,793 kronor 50 öre.

Utskottet hemställer,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, af nämnda anslag måtte för år 1877 anvisas återstående tjugutretusen sjuhundra nittiotre kronor 50 öre.

8:o.

Till *fullbordande af hamnanläggningen vid Trelleborg* beviljade Riksdagen år 1875 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 100,000 kronor, att utbetalas med en femtedel under hvarje af åren 1876—1880.

I enlighet med Kongl. Maj:ts förslag får Utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må af berörda anslag till utgående under år 1877 anvisa tjugutusen kronor.

9:o.

Sedan bland den fiskeidkande befolkningen inom Morups socken och Faurås härad af Hallands län bildats ett bolag, i ändamål att *vid det straxt norr om Morups fyr i nordvästlig riktning i Kattegat utskjutande näs, benämndt Glommen, anlägga en båthamn*, afsedd att bereda skydd åt större än de vid fiske å kusten nu använda farkoster; så har styrelsen för nämnda bolag, uti en till Kongl. Maj:t stäld, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län insänd skrift, öfverlemnadt en af Chefen i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, Majoren m. m. A. Remmer upprättad plan för arbetets utförande med dertill hörande karta, betänkande och kostnadsförslag samt i underdånighet anhållit, att, enär berörda hamnanläggning skulle blifva till gagn ej allenast för den närboende fiskeidkande befolkningen derigenom, att vid fisket skulle kunna användas större båtar än för närvarande, utan äfven såsom hamnplats för mindre fartyg vid svårt väder i Kattegat, Kongl. Maj:t måtte bereda bolaget ett, mot två tredjedelar af den utaf Majoren Remmer för hamnanläggningens utförande beräknade kostnadssumma af 50,000 kronor svarande statsbidrag

utan återbetalningsskyldighet af 33,333 kronor 33 öre, mot äliggande för bolagets ledamöter, en för alla och alla för en, att, jemlikt en ansökningen jemväl bilagd förbindelse, ansvara ej mindre för en tredjedel af kostnaden för ifrågavarande hamnanläggning på det sätt, att bolagsmännen, om det begärda statsbidraget erhöles, skulle verkställa stenfyllning, motsvarande ett värde af 16,666 kronor 67 öre, än ock för framtida underhållet af hamnen.

Uti häröfver afgifvet yttrande har fiskeritillsyningsmannen i länet Gerhard von Yhlen hufvudsakligen andragit: att det icke vore möjligt att med fördel bedrifva hafsfiske i egentlig mening, derest icke så stora och sjödugliga farkoster dervid begagnades, att desse kunde sysselsättas med fiske äfven vid hårdt väder; men att större båtar än de nu vid fisket begagnade, hvilka hvarken kunde användas på aflägsnare fiskeplatser eller hålla sjön annat än vid vackert väder, dock icke skulle anskaffas så länge båtarna vid hemkomsten efter hvarje resa måste, af brist på lämpliga båthamnar, uppdragas på land för att icke sönderslås af strandsvallet å den öppna kusten, hvadan ock vore nödigt att, så vida den Halländska fiskeidkande kustbefolkningen skulle kunna, till gagn för sig och landet, tillgodogöra den rika tillgången på fisk, som Kattegat egde, anordna tillräckligt djupa och säkra båthamnar; och har fiskeritillsyningsmannen von Yhlen, som ansett den ifrågasatta platsen för hamnens anläggande särdeles lämplig, förordnat ansökningen.

Ej mindre Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län, som förklarat den ifrågasatta hamnbyggnaden vara af största vigt för ett ordnadt bedrifvande af hafsfisket, än ock Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, som icke funnit skäl till anmärkning mot den upprättade planen och de för hamnbyggnaden föreslagna åtgärder, hafva tillstyrkt bifall till ansökningen.

Då denna hamnanläggning måste vara af stor vigt för vidare utveckling af storsjöfisket å den Halländska kusten, men anläggningen icke torde komma till stånd utan kraftig medverkan från statens sida, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till utförande, i enlighet med den af Majoren Remmer därför upprättade plan, af hamnbyggnad vid Glommen bevilja ett anslag till belopp af 33,300 kronor, att utgå under åren 1877 och 1878, samt i afräkning å samma anslag på extra stat för år 1877 anvisa 17,300 kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

10:o.

Med bidrag af statsmedel anlades, under kontroll af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen och enligt en af numera Öfversten C. G. Beijer upprättad plan, under åren 1859—1861 en mindre *hamn vid fiskeläget Råå inom Raus socken af Malmöhus län*, hvilket

hvilket arbete år 1861 godkändes såsom till alla delar berömvärdt utfördt. Hamnen befinnes och ännu i ganska godt stånd, men då segelfarten från och till Råå under den tid af fjorton år, som förflutit efter hamnens fullbordande, betydligt tilltagit samt vid tillfällen, då storm vore rådande, en så stark brytning uppstode i gattet mellan hamnarmarne, att båtar af större djupgående än fem fot ej då kunde angöra hamnen, har hamndirektionen i Råå låtit genom Majoren A. Remmer upprätta plan till utvidgning och förbättring af hamnen medelst norra hamnarmens utsträckning och krökning i en båge mot söder, hvilket arbete enligt det af bemälda major upprättade kostnadsförslag skulle erfordra en utgift af 75,000 kronor.

Efter det fiskeläget Råås invånare, af hamndirektionen kallade att öfver detta förslag sig yttra, vid allmän bystämma beslutit att, i händelse ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af 50,000 kronor kunde till ifrågavarande arbete erhållas, utföra samma arbete och tillskjuta hvad derutöfver ytterligare kunde erfordras, äfven om kostnaden skulle öfverstiga det i kostnadsförslaget beräknade belopp, samt Raus socken å kommunalstämma förklararatt hamndirektionen och bystämman i ärendet beslutit böra befordras till verkställighet; har uti en till Kongl. Maj:t stäld, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet den 5 April 1875 insänd skrift hamndirektionen i Råå i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen afåta nådig framställning om beviljande af ett statsbidrag för ifrågavarande arbetes utförande till belopp af 50,000 kronor.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet har upplyst, att Råå fiskeläges invånare för anläggning af hamnen derstädes redan vidkänts ganska betydliga uppoffringar; att hamnkassan vid 1873 års slut, enligt räkenskaperna, häftade för för en skuld af 19,000 kronor; att mera än hälften af hamnkassans inkomster under åren 1873 och 1874, eller 2,609 kronor för år 1873 och 2,649 kronor 50 öre för år 1874, bestått uteslutande i personliga bidrag, hvilka utgjorts af hvarje manlig medlem i samhället från 14 till 16 års ålder med 3 kronor, från 16 till 18 års ålder med 6 kronor samt från 18 till 60 års ålder med 10 kronor, under hvilka förhållanden, och då samhällets invånarne för sin utkomst vore hänvisade hufvudsakligen till fiske och sjöfart, det för dem blefve omöjligt att ensamme vidkännas kostnaden för det nu ifrågavarande företaget, hvar emot de borde antagas vara i tillfälle att bära den skuld, som hamnen nu ålåge, äfvensom att derutöfver åstadkomma en tredjedel af den beräknade kostnaden för hamnens utvidgning; att fiskelägets befolkning, när dertill räknades de i fiskets idkande från hamnen deltagande invånarne å de så kallade Raus och Pålstorps grund, kunde antagas utgöra 1,740 personer; att under år 1874 varit för afgifter till hamnen debiterade 67 större och 54 mindre fiskebåtar; att, utom den betydliga afsättning af fisk, som från fiskeläget egde rum, lägets invånare egnade sig åt en trägen och vidsträckt sjöfart; att bland de 54, Råå fiske-

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 4 Saml. 1 Afd. 17 Häft.

läge tillhörande, farkoster af mer än 3 nylästers drägtighet med en besättning af 290 man och en drägtighet af tillhopa 1,514 nyläster, funnes 27, hvilka vore öfver 16 nyläster och icke kunde till följd af sin storlek inlöpa i hamnen, utan måste söka vinterhamn på annan plats; samt att, utom de hinder och svårigheter, som härigenom för den sjöfarande befolkningen uppstode, en följd af hamnens närvarande skick äfven vore att densamma icke kunde såsom nödhamn användas; och enär Råå fiskeläge i afseende å så väl fiskeri-näringen, som den ännu hufvudsakligare sjöfarten, vore mäktigt af utveckling, och samhället beredvilligt att för ändamålet bidraga, så långt dess krafter kunde räcka, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes bereda Råå fiskeläge det begärda statsbidraget för förändring och utvidgning af dess hamn.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, i ämnet hörd, har anmält, att Styrelsen, vid granskning af det upprättade förslaget till ifrågavarande hamns förändring jemte dertill hörande ritningar, funnit undersökningsförrättaren, Majoren Remmer hafva derå tillämpat den erfarenhet, som vunnits vid de nyligen verkställda hamnutvidgningsarbetena vid Helsingborg och Ystad; samt att den upprättade planen kunde gillas att vid arbetets utförande gälla till efterrättelse.

I betraktande af hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t behagat föreslå Riksdagen att för förändring och utvidgning af hamnen vid Råå fiskeläge, i enlighet med den af Chefen i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, Majoren Remmer därför upprättade plan, bevilja ett anslag af 50,000 kronor att utgå med hälften under år 1877 och med återstoden under år 1878, samt förty på extra stat för år 1877 anvisa 25,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att, med bifall härtill, Riksdagen må till förändring och utvidgning af hamnen vid Råå fiskeläge, i enlighet med den af Majoren Remmer därför upprättade plan, bevilja ett anslag af 50,000 kronor att utgå med hälften under år 1877 och hälften under år 1878 samt förty på extra stat för år 1877 anvisa tjugufemtusen kronor.

11:o.

Såsom bidrag till *utförande af kajbyggnads- och muddringsarbeten vid den så kallade kofferdihamnen i Carlskrona* har af Kongl. Maj:t äskats ett anslag af 200,000 kronor; och kommer Utskottet framdeles under Riksdagens lopp att härom afgifva särskildt yttrande.

12:o.

Förutom de omförmälda framställningar om anslag till hamnbyggnader, hvilka Kongl. Maj:t funnit skäl att hos Riksdagen göra, hafva *enskilde motionärer*, i syftemål att bereda en kraftigare medverkan från statens sida till fiskerinäringens upprätthållande och utveckling än som hittills kommit densamma till del, fästat uppmärksamheten på den menliga inverkan å samma närings förkofran, som följde af bristen på lämpliga båthamnar, hvarigenom fiskarebefolkningen hindrades att skaffa sig större båtar än sådana, som vid annalkande storm med lätthet kunde uppdragas på land. Erfarenheten hade visat, att när sillfisket, som vore hufvudnäringen för fiskarebefolkningen vid södra Östersjön, invid kusterna slagit fel, detta i de flesta fall berott derpå att sillen, i följd af vissa väderleksförhållanden och strömsättningar m. m., icke, som vanligt, uppsökt grunden närmare land, utan hållit sig längre till hafs å djupare hafs bassiner eller der belägna bankar. Så hade t. ex. åtskilliga år sillfisket vid Blekingska och Skånska kusten varit ringa, men deremot rikligt å hafsdjupet i närheten af Bornholm, hvarföre de å denna ö bosatte fiskare gjort god fångst, när den å motsatta svenska stranden bosatta befolkningen icke kunnat fånga ens till sitt lifsuppehälle.

På dessa med flera skäl och då uppbyggandet af båthamnar vid de större fiskelägena vore det första vilkoret för att hafsfiskebedriften vid södra Östersjön skulle komma till full blomstring, men sådana hamnar icke kunde af fiskarena sjelfva åstadkommas, hafva uti en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottet remitterad motion (N:o 116) Herrar *A. Lyth, Chr. Assarsson* och *Åke Anderson*, med hvilka instämt Herrar *Per Nilsson i Espö* och *Sven Andersson i Plöninge*, hemställt, att Riksdagen ville för år 1877 anvisa ett extra anslag af 30,000 kronor, att af Kongl. Maj:t användas till understöd för byggandet af smärre båthamnar, afsedda för fiskarens behof vid de större fiskelägena i riket, mot vilkor att åt hvarje fiskeläge, som af detta anslag erhöle del, endast anvisades högst $\frac{2}{3}$:delar af det belopp, lägets båthamn, enligt upprättadt och godkänt kostnadsförslag beräknats kosta, och fiskelägets invånare i öfrigt förbunde sig att genom verkställande af arbete eller på annat sätt, anskaffa minst den tredjedel, som för båthamnars åstadkommande vore behöflig utöfver det beviljade anslaget.

Härjemte har i en likaledes inom Andra Kammaren väckt och till Utskottet remitterad motion (N:o 85) Herr *Lasse Jönsson* särskildt föreslagit, det Riksdagen täcktes bevilja ett anslag af 6,000 kronor till fiskbåthamnar vid fiskeläget *Bran-tevik* i Christianstads län.

De skäl, motionärerne för sina förslag anfört, synas Utskottet visserligen förtjenta af ganska mycken uppmärksamhet; men då förslagen ej äro åtföljda af någon utredning utaf behörig myndighet och det i allt fall torde vara lämpligast, att anslagsyrkanden af den beskaffenhet som de ofvan omförmälda, såsom van-

ligt, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas för att, efter vederbörlig utredning, om så lämpligt pröfvas, bringas till Riksdagens kännedom, hemställer Utskottet,

att Herrar Lyths, Assarssons och Åke Anderssons samt Lasse Jönssons omförmälda motioner icke må bifallas.

C. *Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.*

13:o.

Uti ofvannämnda nådiga proposition har Kongl. Maj:t föreslagit, att till *understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten*, måtte anvisas samma belopp som under de sednare riksdagarne för enahanda ändamål beviljats eller åttatiotusen kronor.

I sammanhang med nämnda förslag har Utskottet förehaft en inom Andra Kammaren af Herr P. Sahlström, med hvilken fem andra ledamöter instämt, väckt, till Utskottet remitterad motion (N:o 150), deri ifrågavarande anslag uppgifvits vara otillräckligt och förty motionären föreslagit dess förhöjning till 150,000 kronor.

Utskottet, som i afseende å anslagets höjande utöfver hvad Kongl. Maj:t begärt återoppar hvad här ofvan under mom. 1:o blifvit anfördt, hemställer,

att, med afslag å Herr Sahlströms motion och bifall till Kongl. Maj:ts förslag, till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, må för år 1877 beviljas ett anslag utan återbetalningsskyldighet af åttatiotusen kronor.

14:o.

Till *befrämjande medelst lån af utdikningar och aftappningar af sanktrakter och sjöar till beredande af odlingsföretag* har Kongl. Maj:t äskat enahanda belopp, som af sistlidna årens Riksdagar beviljades, eller 100,000 kronor; och hemställer Utskottet, som i sammanhang med denna framställning behandlat Herr Sahlströms i ofvannämnda motion gjorda förslag om äfven ifrågavarande beloppes höjande till 200,000 kronor, men på ofvan angifna grunder finner sig icke kunna tillstyrka detsamma,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1877 anvisa etthundra tusen kronor, att utgå såsom *lån till befrämjande af utdikningar och aftappningar af sanktrakter och sjöar till beredande af odlingsföretag.*

15:o.

Beträffande slutligen såväl *vilkoren för erhållande och åtnjutande af statsbidrag till allmänna arbeten som kontrollen å arbetenas utförande enligt fastställda planer*, hemställer Utskottet:

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, nu gällande allmänna vilkor och föreskrifter i afseende å de statsbidrag, som blifvit anvisade för väganläggningar och vägförbättringar, brobyggnader, hamnanläggningar, vattenkommunikationer samt sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, hvilka föreskrifter och vilkor innefattas i Riksdagens underdåniga skrivelser den 23 Maj 1873 (N:is 67, mom. 8:o, och 68) samt den 23 April 1874 (N:o 27, mom. 11), fortfarande skola blifva gällande.

Stockholm den 28 Februari 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

Carl Ekman.

Summandrag af de uti Stats-Utskottets Utlåtande N:o 28 tillstyrkta statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vatten-aftappningsföretag.

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
A. Väganläggningar och vägförbättringar:					
Till fond för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	200,000				
För anläggning af väg mellan Lycksele och Wilhelmina kyrkobyar i Westerbottens län	9,700				
För anläggning af väg mellan Jumosuando by i Pajala socken och Wittangi kyrkoby i Jukkasjärvi socken af Norrbottens län	16,000				
Till väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor i Westerbottens län 95,000 kronor, deraf till utgående under år 1877 anvisats	15,000				
För anläggning af väg mellan Matarengi och Turtula byar i Öfver Torneå socken af Norrbottens län 32,400 kronor, deraf till utgående under år 1877 anvisats	17,683 50		258,383 50		258,383 50
B. Bro- och hamnbyggnader.					
Till fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder	20,000				
Transport	20,000		258,383 50		258,383 50

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa an- slag och lån.
Transport	20,000		258,383 50		258,383 50
För åstadkommande af ny far- led från Uddevalla stads hamn till Kattegat genom Björnsund och Malösund .	23,793 50				
Till fullbordande af hamnan- läggningen vid Trelleborg .	20,000				
Till utförande af hamnbyggnad vid Glommen inom Morups socken af Hallands län 33,300 kronor, deraf till utgående under år 1877 anvisats . .	17,300				
Till förändring och utvidning af hamnen vid Råå fiskeläge inom Raus socken af Malmö- hus län 50,000 kronor, deraf till utgående under år 1877 anvisats	25,000		106,093 50		106,093 50
C. Sjösenkningar och andra vattenaftappningsföretag:					
Till fond för myrutedikningar och vattenaftappningar till för- minskande af frostländighe- ten	80,000				
Till fond för understödjande af utedikningar och aftappnin- gar af sanktrakter och sjöar till beredande af od- lingsföretag		100,000	80,000	100,000	180,000
Summa kronor			444,477	100,000	544,477